

*харківська
правозахисна
група*

*kharkiv
human rights
protection group*

Обшук у твоєму житті

ЦЕ ВИДАННЯ ЗДІЙСНЕНО ЗА ФІНАНСОВОЇ
SPONSORED BY THE INTERNATIONAL
ТА ЕКСПЕРТНОЇ ПІДТРИМКИ
RENAISSANCE FOUNDATION
МІЖНАРОДНОГО ФОНДУ "ВІДРОДЖЕННЯ"

Обшук — це процедура, що прописана в Кримінально-процесуальному кодексі України, а тому міліціонери в обов'язковому порядку повинні її дотримуватись. Обшук проводиться лише у випадках, коли правоохоронці мають достатні підстави вважати, що в житловому приміщенні переховуються розшукувані злочинці, перебувають знаряддя злочину чи здобуті злочинним шляхом речі або цінності, знаходяться інші предмети чи документи, які мають значення для встановлення істини у справі.

Якщо правоохоронці мають намір провести у твоєму житлі обшук, пам'ятай:

- обшук у твоєму **домоволодінні може бути проведений тільки за вмотивованою постановою судді**, яку міліціонери зобов'язані тобі пред'явити. Законодавство надає міліціонерам право провести обшук і без суддівської постанови, але лише у невідкладних випадках, пов'язаних виключно із безпосереднім переслідуванням злочинця або врятуванням життя чи майна (стаття 177 Кримінально-процесуального кодексу України);
- перед проведенням обшуку правоохоронці **повинні повідомити, що саме вони будуть шукати** у твоєму житлі та запропонувати видати розшукувані речі добровільно;
- **обшук житла проводиться тільки в присутності двох понятих та особи, яка в цьому приміщенні мешкає**. Якщо міліціонери прийшли обшукувати твоє житло зі своїми понятими, — це перший сигнал про їхню можливу упередженість та недобрі наміри. Наполегливо вимагай, щоб понятими були твої

- сусіди; незаангажовані поняті — це серйозна гарантія дотримання твоїх прав;
- ти і поняті маєте право бути **присутніми при всіх діях співробітників міліції** під час обшуку, **робити заяви і зауваження** з приводу цих дій, які заносяться до протоколу. Перед початком обшуку вимагай, щоби правоохоронці оголосили ці права понятим;
 - **пильно стеж за діями міліціонерів та контролюй їх перебування у своєму житлі**. Обшук проводиться кількома співробітниками міліції, але при цьому вони не повинні обшукувати всі кімнати твого домоволодіння одночасно. Якщо хтось із міліціонерів знайшов заборонений предмет у кімнаті за твоєї відсутності чи відсутності понятих, — категорично протестуй і вимагай занести до протоколу факт того, що ні ти, ні поняті під час «знахідки» у приміщенні не перебували;
 - особа, яка проводить обшук, має право вимагати від тебе відчинити замкнену шафу, секретер чи сейф, а тому, якщо не хочеш, щоб їх просто зламали, краще це зробити;
 - під час проведення обшуку, міліція має право заборонити присутнім виходити з кімнати та контактувати між собою. Такі вимоги необхідно виконувати, оскільки міліціонер вправі обшукати кожного з присутніх особисто, якщо вважатиме, що ти міг передати комусь із них заборонені предмети, і він ховає їх при собі;
 - якщо раптом міліціонер «знайшов» у кімнаті незнайомий тобі предмет, ні за яких обставин **не бери його в руки**. Не ведися на провокацію: «Візьми

- і продивись — це не твоє?» — не треба, щоб на чужому предметі з'явилися твої відбитки пальців;
- **обшук — не погром**, тому співробітники міліції зобов'язані уникати пошкодження предметів у приміщенні, а також твоїх речей;
 - по закінченню обшуку **уважно прочитай складений за його результатами протокол, вимагай внесення до нього всіх своїх зауважень та думки понятих**, проконтролюй, щоби поняті засвідчили підписами внесення змін до протоколу. Обов'язково отримай один примірник протоколу (здобудеш не тільки офіційний документ про підстави проведення обшуку і його мету, а й відомості про міліціонерів та залучених ними понятих);
 - за результатами обшуку **можуть бути вилучені лише заборонені предмети, речі чи документи або такі, що мають значення для справи**, тому вимагай пояснення, чому міліція вилучає в тебе ту чи іншу річ;
 - **документи або предмети, що вилучаються, мають бути пред'явлені для огляду тобі й понятим та зазначені в протоколі обшуку** з їхньою назвою, кількістю, вагою, матеріалом, із чого вони виготовлені, а також **характерними індивідуальними ознаками**. Проконтролюй, аби слідчий детально описав вилучений предмет, бо в іншому разі знайдений у тебе на кухні ніж для нарізання хліба може раптом перетворитися на небезпечний стилет чи «фінку».
 - вимагай, щоб вилучені **предмети були на місці обшуку упаковані та опечатані**, а паперові печатки засвідчені підписами понятих.